

GUBÉNY VIKTOR ZOLTÁN

Történelem

MA, 1. félév

Szegedi Tudományegyetem

Bölcsészet- és Társadalomtudományi Kar

Témavezető:

Varga Beáta

egyetemi docens, SZTE BTK

ÁRULÓ VAGY PATRIÓTA? IVAN MAZEPA ÁRULÁSÁNAK KÉRDÉSE**Kulcsszavak:** *Ivan Mazepa; I. Péter; XII. Károly; Hetmanátus; hetman*

Dolgozatom Ivan Mazepa árulásának kérdését mutatja be. A független Ukrajna megteremtése érdekében 1708-ban Mazepa átállt XII. Károly svéd királyhoz. Ez azt követően történt, miután I. Péter orosz cár megtagadta a hetmantól a katonai segítséget, amikor a svédek betörték Ukrajnába. A hetman cselekedete nemcsak Ukrajna és Oroszország kapcsolatára volt nagy hatással, hanem az egész kelet-közép-európai térségre is. 1709. július 27-én Poltavánál a svédek vereséget szenvedtek az oroszoktól, ezzel megnyílt az út I. Péter számára, hogy megszerezze a balti-tengeri kijáratot, illetve Ukrajnát beintegrálja Oroszországba. Mindez elvezetett a Hetmanátus bukásához és Oroszország nagyhatalommá válásához. Ennek köszönhető az is, hogy a független Ukrajna egészen 1991-ig nem jöhetett létre.

Először ismertetem a Mazepáról szóló historiográfiát, a kozák vezető életének korai éveit, illetve az orosz cárhoz lojális időszakát. A dolgozat második felében ismertetem a kozák vezető svédpárti időszakát, kitérve az átállás okaira, a svéd-ukrán tárgyalásokra, a hetman és az orosz cár propaganda hadjáratára és a poltavai csatára. Végezetül kitérek a Poltavát követő megtorlásra is. A dolgozat alapját a témában született magyar és angol nyelvű szakirodalmak alkotják. Célom bebizonyítani azt, hogy, a hetman nem volt áruló, illetve tettében hazafias érzelmek játszottak szerepet. Mindezzel azt szeretném igazolni, hogy I. Péter közvetve szerepet játszott abban, hogy a hetman átállt a svédekhez. Arra a kérdésre is keresem a választ, hogy I. Péter miért folyamodott ahhoz, hogy megtagadja a hetmantól a segítséget.